

HOPP.

FRIIDROTT SOM LIVSFILOSOFI

ERIK HAGBERG OM ATT BEHÅLLA TRON PÅ SIG SJÄLV

DE TROR PÅ GUD SOM BÄRANDE KRAFT I LIVET

FÖLJ MED TILL PLAN TRE

TEMA :
TRO

HON TROR STARKT PÅ MÄNNISKORS EGEN FÖRMÅGA

HON VET INTE VAD HON SKA TRO

ÄR TRO ATT SE?

3

2016
SVENSKA
KYRKAN
UPPSALA

TRON

– DEN VERKLIGASTE RELATIONEN?

Jag tror på Gud, och på Jesus och den Heliga anden – det är väl inte så konstigt, jag är ju präst – men vad betyder det egentligen?

Jag har levt länge med min tro och den har både förändrats och fördjupats. Jag vet inte riktigt hur det började. Från Guds sida så började vår relation när jag döptes. Det har jag inget minne av men under årens lopp har jag fått många minnen av Gud. Situationer, personer, jag har fått erfarenheter av hur Gud finns i mitt liv på olika sätt. Det är svårt att förklara – tron har verkligen med hela mitt liv att göra och är inte bara något som hänger ihop med mitt jobb. Men som alla andra relationer så måste man jobba lite med relationen. Umgås helt enkelt, ta sig igenom svårigheter, upptäcka nya sidor ...

Men man måste definitivt inte jobba i kyrkan för att tro på Gud.

Tro i allmänhet och kristen tro i synnerhet är svårt att beskriva på några tidningssidor, men vi vill ändå göra ett försök att spegla tro från flera håll.

Att tro på människan, att tro på sina egna möjligheter är viktigt i ett samhällsperspektiv. Under årens lopp har många menat att ett ”utvecklat samhälle” kommer att göra religiös tro överflödigt – men det tycks inte bli så. Snarare tvärtom. Och kanske är det till och med så att när kraven att lyckas med prestationer av olika slag ökar, då blir tron på något större än mig själv ännu viktigare?

När jag hamnar utanför arbetsmarknaden eller fotbollsplanen, inte får eller orkar vara med – vem är det då som tror på mig och vem vågar jag tro på? Det var en psykolog som sa: ”tänk att ni i kyrkan ger människor en möjlighet att sätta ord på det som

är svårast och sen få höra att det fortfarande finns hopp!”

Man kan vrida och vända på ordet tro, föra filosofiska samtal om tro och vetande eller göra psykologiska undersökningar om religiösa upplevelser, eller bara fråga någon: Vad tror du, hur ser din tro ut?

Bläddra vidare så får du möta några Uppsalabors frågor och svar om tro. Och som sagt, det blir ändå bara som att skumma på ytan. För många av oss är den kristna tron en djupdimension i livet som inte riktigt låter sig beskrivas i ord. Den är en relation lika verklig som relationer till människor, eller kanske till och med verkligare?

Kristen tro har överlevt många kyrkliga kriser genom århundraden. Vår tids mediedebatter gör ont, skadar kyrkans förtroende, men tron på Gud är större.

Den vill jag fortsätta att växa i.

EN VÄLSIGNAD HÖST ÖNSKAR

Annica Anderbrant, domprost

Hopp ges ut med 4 nummer per år och distribueras till alla hushåll i Uppsala pastorat

Ansvarig utgivare Annica Anderbrant **Redaktörer** Karin Andersson Lundkvist Henrik Viberg

Redaktion Christina Jutterström Jonas Lindberg Kajsa Måhl Dag Tuvelius Maria Wingård

Kontakt uppsala.hopp@svenskakyrkan.se 018-430 35 00

Tidningen Hopp finns på www.svenskakyrkan.se/upsala/hopp

Form Lars-Erik Elebjörk **Tryck** Wikströms Tryckeri

Upplaga 90 000 ex **Distribution** UNT

Svenska kyrkan
UPPSALA

Uppsala pastorat består av Gamla Uppsala församling, Gottsunda församling, Helga Trefaldighets församling, Uppsala domkyrkoförsamling samt Vaksala församling

VAD
TROR
DU PÅ?

SID 4

INNEHÅLL
NUMMER
TRE

9,99

SID 12

HEMLIGHETEN SID 9
TA PLATS! SID 10
KAN TRO MÄTAS? SID 16
KÄNSLOLADDAD
MUSIK SID 20
GÄSTKRÖNIKA SID 21
AKTUELLT SID 22

NÄRA PÅ
OVANTAD
PLATS SID 18

VAD TROR VI EGENTLIGEN?

ETT SAMTAL OM DET SOM BÄR OSS

Text och foto Henrik Viberg **Frågor på stan** Anna-Lena Arreborn

Oscar Henriksson studerar och jobbar deltid på Berthåga kyrkogård, Anders Larnemark har nyss gått i pension efter många år som lärare och Lotta Ingerholt möter ungdomar i domkyrkan och på gymnasierna genom sitt arbete som gymnasieteolog. De känner inte varandra sedan tidigare, men när de tillsammans får fundera kring Uppsalabornas frågor om tro leder det till ett långt samtal om Gud, tro och tvivel – och om det viktiga i att mötas och bli buren, på flera sätt.

Vad är tro? Varför tror människor så olika?

Catalin, Rumänien

Lotta: Jag tänker att tron både är ett sökande efter vad som är sant och en tillit som jag får vara i.

Anders: Jag skulle vilja använda ordet visshet... Att man kan känna sig säker utan att någonting är bevisat, och det är då kanske en tillit till att det finns en Gud. För mig är tron en tillförsikt om att det inte är en slump att vi är här och att världen finns.

Oscar: För mig är tron först och främst sökandet efter ett svar, men också att ha något att förhålla sig till när livet är jättetuft. Min tro är formad av de erfarenheter jag har och de svårigheter jag gått igenom.

Lotta: Kanske är det lätt att tänka att tro är motsatsen till tvivel, men jag tror att motsatsen till tro snarare är hopplöshet. För den som tror är allt möjligt, jag kan alltid hoppas att det kommer att ordna sig. Utan tro blir det hopplöst.

Anders: Ja, tro och tvivel hör ihop på något sätt. Även om man vilar i tron finns det ändå något som gnager, man har funderingar... Inte minst om man lyssnar till dem som inte har en tro och som inte kan förstå att man kan ha det.

Oscar: Skulle ni uttrycka det som att ni har en stark tro? Måste man gå i kyrkan för att vara troende kristen? Måste man tro på hela Bibeln?

Lotta: Jag tror att man kan uppleva sig troende utan att ha ett regelbundet gudstjänstliv, absolut.

Anders: Jag tycker att gudstjänstlivet är viktigt för att hålla tron vid liv och för att tron ska få näring. Om jag inte gick till kyrkan är jag lite rädd för att min tro skulle bli en tanketro som inte betydde något för mig. Det är nog också därför som jag har valt att engagera mig som frivillig i kyrkan.

Oscar: Musiken och musikutövandet i kyrkan stärker min tro jättemycket. Jag går i kyrkan varje söndag, men det finns ju andra som är väldigt spirituella men inte tillhör kyrkolivet över huvud taget. Kanske behöver man olika ritualer för att ha kvar tron, jag vet inte...

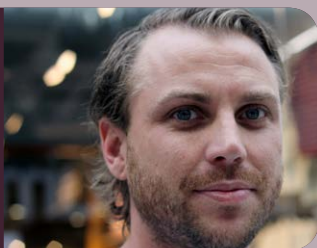
Anders...

...Oscar...

Varför vill alla troende pracka på andra sin tro?

Christian, Uppsala

Anders: Jag känner inte igen mig eller så många andra i den bilden.

Lotta: Det finns säkert många som har en åsikt om Svenska kyrkans sätt att tala om tro. En del skulle säkert till och med önska att det var lite mer av ”pracka på”. Men uttrycket är förstås inget positivt – det innebär ju att man blir pådyvlad något med tvång.

Anders: Och dessutom på ett påstridigt sätt...

Lotta: Man vill ju gärna prata om det man tycker är viktigt, men vad som är problematiskt är om man inte vill se något annat än sitt eget korn av sanning. Det kan inte bli ett riktigt möte om man redan på förhand har bestämt sig för att inte vara öppen för den andres svar, hur väl underbyggt det än skulle vara.

Oscar: Sådana människor finns ju på alla områden. Jag tror inte att det är något unikt för någon enskild grupp eller riktning i samhället.

Vad är då ett gott sätt att dela med sig till andra av det som man tror och det som har stor vikt i ens liv?

Anders: Att jag väntar in dig i stället för att gå på dig. Att kunna berätta när frågan kommer men att göra det på ett sätt som inte signalerar att jag har sanningen till 100 procent.

Lotta: Det är viktigt att jag är intresserad av hur du tänker så att det uppstår ett samtal. Jag måste ju utgå från att du också har erfarenheter som jag behöver ta del av i mitt liv.

Oscar: Hela min gymnasietid hade jag en klasskamrat som var troende och samtidigt jättecool. I den åldern var det viktigt. Hon var en av de snällaste

personer jag träffat och levde verkligen Guds kärlek utan att pracka på mig något. Hon utstrålade acceptans och godhet. Hon lyssnade och fanns där. Det var inspirerande!

Fanns verkligen Jesus?

Valter, 8 år, Uppsala

Anders: Rent historiskt är väl forskarna överens om att Jesus fanns som person...

Lotta: Ja, de allra flesta källkritiska forskare tror att det är osannolikt att man skulle ha hittat på alltsammans. Frågan blir då vem han var egentligen.

Oscar: I mitt vardagliga liv känns det lite irrelevant huruvida Jesus fanns eller inte. För mig känns det som att Jesus finns i dag. Jesus har visat hur man ska leva, hur man ska göra så gott som möjligt på den här jorden. Han är väldigt verklig i mitt och många människors liv.

Anders: För mig är det viktigt att Gud enligt kristendomen går in i världen i personlig gestalt, genom Jesus. För att ge frälsning, ge hopp, övervinna döden... Utan Jesusgestalten skulle inte kristendomen vara mer intressant än någon annan religion för mig.

Lotta: För mig har det stor betydelse om Jesus har funnits som fysisk människa eller inte. Jag tror att han har funnits och att han dessutom var Guds son som även lever nu. Om Jesus inte har funnits som fysisk person är ju allt bara ett luftslott. För många är nog det en knäckfråga.

Oscar: Jesus är nödvändig för att jag ska kunna relatera till Gud, att veta att han gick på jorden och var med om samma mödor som vi.

Anders: Det var svårt för människor redan under hans egen tid att greppa och tro på att Jesus var något mer än en vanlig människa, och det visar väl att det inte är okomplicerat att se på Jesus som Guds son.

...och Lotta samtalar.

Gott föder gott,
kärlek föder kärlek.
Jag tror att det är det
vi behöver fokusera
på i livet.

Oscar

Lotta: I till exempel Bergspredikan* säger Jesus ingenting om hur vi ska tro men desto mer om hur vi ska leva trovärdigt. *Det* verkar vara centralt, mer än vad vi tror i detalj om vem han är.

Oscar: Kärnan ligger för mig i vad Jesus predikar och vad han gjorde för oss.

Om Gud existerar, hur kan Gud då finnas i alla tider och på alla platser?

Rony, Uppsala

Lotta: För mig är det snarare så här: Om Gud finns så måste Gud finnas i alla tider och på alla platser, annars blir Gud någon som vi kan greppa med våra begränsade föreställningar om tid och rum.

Anders: Ja, själv börjar jag så sakta försöka vänja mig vid uttrycket att universum är oändligt... Lite grand är det väl så med Gud också? Det är svårt att tala om Gud eftersom Gud inte kan begränsas på något sätt, inte ens om han är Stålmannen (skratt).

Oscar: Min bild är att Gud är en inre kraft som finns inom oss och jobbar inifrån oss där vi är. Om nu min värld bara sträcker sig till Sävja så finns Gud ändå i allt jag ser, allt jag gör, allt jag är. Jag tror också att Guds kraft ger människor kraft att handla utöver sina förmågor.

Anders: Kan man vara rädd att Gud blir för operoslig om man talar om Gud som en inre kraft?

Oscar: Vi kan försöka förklara psykologiskt vad som händer i hjärnan när vi känner en gudsnärvaro, men det spelar egentligen inte så stor roll för mig. Med mina begränsningar så är det upplevelsen av Gud som spelar roll.

Lotta: Det är inte fel att tron får ha en funktion! Om någon säger att tron bara beror på något som händer i hjärnan... Ja, och? Tron bär, ger mig hopp och får mig att sätta den ena foten framför den andra.

Hur påverkar religionsundervisningen i grundskolan hur vi tror som vuxna?

Fridah, Uppsala

Oscar: Religionsundervisningen påverkade inte min personliga tro över huvud taget. Den handlade mest

om hur de olika trosutövarna gjorde. För mig kom tron inifrån, från mina egna reflektioner. Ingen i skolan frågade mig hur jag kände för de här sakerna.

Anders: Jag har genom åren fått frågan "är du kristen?" från elever och då har jag svarat "ja, det är jag". Förmodligen har jag gått lite djupare än läroböckerna och förklarat lite mer. Lärare kan både väcka intresse eller motverka intresset för ämnet i fråga, men min egen kristna tro fick sin grund genom att jag sögs upp i kyrkligt ungdomsarbete, inte genom vad läraren sa.

Lotta: Det är så mycket mer än undervisning som påverkar ens tro. Samtidigt finns en öppenhet i läroplanen i dag som kanske inte fanns förut. En lärare som förmår levandegöra olika sätt att tro kan dels ge mig som kristen en trygghet i min egen tro men också en trygghet i att vi tycker så olika.

Hur förhåller man sig som troende till att samhället blir allt hårdare?

Lill, Uppsala

Lotta: Jag vet inte om jag själv upplever samhället som hårdare... För mig handlar det om hur jag förhåller mig som människa, inte troende i första hand, till samhället. Det är klart att tron kan bära mig, men det är viktigare hur jag håller fast vid det jag tror och tycker är viktigt, allt som skapar mig och min medmänsklighet.

Oscar: Ibland kan jag få stå till svars för något jag inte är så insatt i eller som jag inte känner har med min tro att göra. Jag tycker att det känns som att samhället blir allt hårdare mot kristna, inte minst ifrågasättandet i Sverige som känns allt mer.

Hur påverkas ens tro när den allmänna opinionen och sociala medier ifrågasätter den allt mer? Förändras tron genom livet av sådan yttre påverkan?

Max, Uppsala

Anders: I sociala medier hänger det ofta på att man måste kunna uttrycka sig väldigt kort, och i den miljö tror jag att fler upplever att de blir hudflängda, inte minst av kyrkans egna.

Lotta: Jag upplever inte att min tro ifrågasätts mer i sociala medier. Den tro som jag tycker ifrågasätts är den hårdnackade tron, den som får oss att i någon mån bli omänskliga. Och den ska med rätta ifrågasättas! Samtidigt finns ju ett stort, stort sug att få prata om livsavgörande frågor, en stor acceptans för att livets innehåll är mer än arbeta, sova, äta... Jag hoppas att tron förändras genom yttre påverkan, livet igenom.

Oscar: Tro och religion kan ju ifrågasättas både i intellektuella sammanhang och i vardagen. Jag har pluggat ute på Ångströms där många läser fysik och menar att det inte finns någon högre kraft. Men jag upplever också att det finns ett socialt sug efter något "högre". Om jag berättar att jag går i kyrkan får jag frågor som "är det givande?" och "jag kanske ska följa med någon gång?"

Anders: Det finns ju också en kritik mot kyrkan som handlar om att den är för flat och inte tar ställning, att kyrkan inte agerar enligt hur Jesus sagt att man ska vara.

Hur håller man fast vid sin tro när tillvaron känns svår?

Helena, Östhammar

Lotta: När min mamma dog för några år sedan så blev det så tydligt för mig att jag innan det hände hade trott att jag skulle känna mig buren av min tro på de dödas uppståndelse, att den skulle bära mig i min sorg efter mamma. Och det gjorde den inte! Det var ingen tröst då, min enda tröst hade varit om hon skulle ha kommit tillbaka i tid och rum. Men jag trodde fortfarande att Gud fanns och bar mig. När tillvaron känns svår måste man kanske släppa vissa föreställningar...?

Anders: Jag funderar på hur man tänker kring Guds roll i det hela. Det kan vara lätt att anklaga Gud.

Oscar: För ett par år sedan gick min morfar bort, pappa har fått en alzheimediagnos och det har på kort tid hänt mycket i familjen som jag upplever som väldigt jobbigt. Min personliga tro har stärkts och blivit mer aktiv, säkert av nödvändighet, för att jag

* **Bergspredikan:** Jesus längsta sammanhållna tal hölls enligt Matteusevangeliet på ett berg i Galileen och innehåller mycket av hans etiska undervisning. Den finns också i Lukasevangeliets Slättpredikan (Luk 6:17-49).

ska kunna gå vidare... Men för min storasyster har det varit tvärtom, "hur kan Gud tillåta detta?"

Anders: Man kan komma in i en ökenvandring där det känns som att tron håller på att dö. Det har funnits perioder då jag inte gått i kyrkan på ett tag. Så kommer jag tillbaka till gudstjänsten och känner att här finns någonting, en närvaro, också tillsammans med människorna som är där. Något som bär.

Oscar: Tror ni att det kan vara något vi väljer – "nu, i det här svåra ögonblicket, ska jag tro?"

Lotta: Jag satt och tänkte på det, "hur håller jag fast?". Jag kanske inte gör det, men jag får lita på att Gud håller om mig.

Oscar: Jag har sett att andra har gått igenom hemska saker och de har funnit styrka hos Gud. Då kanske jag också kan göra det när jag väl är där.

Lotta: Även Jesus har känt sig övergiven, det är något som är väldigt bärande för mig. Han bar också på känslan "varför har du övergivit mig?" men lever. Det finns mycket tröst i det.

Jag tror att vi bara kan nå tro genom riktiga relationer mellan människor. Men hur kan vi nå riktiga relationer och slipper fastna i nonsenssaker och detaljdiskussioner?

Wal, Birmingham

Anders: Det kanske handlar om att ha respekt för andras tro, och den respekten kan nog bara byggas genom relationer mellan människor. Då handlar det om att vi ser de stora dragen bakom varandras tro, vad som betyder något för människor.

Lotta: Nyfikenheten är viktig, att tro att andra människor har någonting att lära mig. Och att inte söka missförstånd! Om någon lägger ord i min mun så att jag inte själv får tala om vem jag är, då hamnar jag i försvar och blir en rädd människa. Och rädda människor är farliga människor, det är inte rädslan som har drivit den här världen framåt.

Oscar: Jag tror att tro är kärlek, och att det är mellan människor som tron visar sig och blir verksam. Gott föder gott, kärlek föder kärlek. Jag tror att det är det vi behöver fokusera på i livet.

Matilda Oldeberg är präst i Tuna-bergskyrkan och van att få frågor från människor hon möter – både när hon har prästkragen på och när hon är utan den. Kritiska frågor kan ofta vara början på ett samtal som röjer funderingar och längtan.

DET HANDLAR OFTA OM ATT LYSSNA OCH HJÄLPAS ÅT

Text och foto Henrik Viberg

Varför var jag med i Svenska kyrkan automatiskt och därför tvungen att ansöka om utträde?

Pauline, Uppsala

– Svenska kyrkan var tidigare en statskyrka, och förmodligen var den fortfarande det när du föddes. Vi skildes från staten år 2000 och de som är födda efter dess blir medlemmar genom dopet. (Före 1996 blev man som nyfödd automatiskt medlem om ens föräldrar var medlemmar i Svenska kyrkan, reds anm.)

Man får ha kyrklig vigsel och dop i andra lokaler än kyrkan, men varför gäller inte detta också för begravning?

Kerstin, Uppsala

– Vad gäller själva gravsättningen av en kista, urna eller av aska, får det endast ske på speciellt utsedda begravningsplatser. Man kan ansöka hos Länsstyrelsen om det finns särskilda önskemål för att sprida askan på annan plats men reglerna för detta är hårt reglerade i Sverige. När det gäller begravningsgudstjänsten så är det ytterst ovanligt att de sker på annan plats än i kapell eller kyrka. Detta beror nog främst på tradition och av rent praktiska skäl. Jag har själv aldrig hört talas om någon som haft begravning på en annan plats, som till exempel i hemmet. Önskar man att vara utomhus finns det i Uppsala en utekyrka, 'Trädkyrkan' vid Berthåga kyrkogård som är väldigt vacker.

Hur kan ni i kyrkan säga att ni tror på Bibeln när ni samtidigt har ändrat allt innehåll?

Martin, Uppsala

– Jag skulle vilja säga att vi tror på Gud och Guds ord, och det ordet hittar vi i Bibeln. Det som står i Bibeln måste tolkas eftersom vi tror på Gud och inte på en bok. Tron är något som vi bär inom oss och erfar. Jag tror att religion kan bli farlig när den bara blir skrivna ord som följs utan att vi reflekterar, tolkar och ser de sammanhang som orden först skrevs i.

Som präst lovar jag vid vigningen att "rent och klart förkunna Guds ord, så som det är oss givet i den heliga Skrift och så som det är omvittnat i vår kyrkas bekännelse". Det handlar om att lyfta fram och levandegöra Ordet i vår nutid, att utan förvanskning och tillägg förkunna det glada budskapet, evangeliet*, och göra det begripligt. Men också att problematisera det som är svårt. Guds ord är ett levande ord. På ursprungsspråken kan Bibelns ord ha flera betydelser. Till exempel betyder Adam "människa" och Eva "liv" – på så sätt kan man tänka att Bibelns skapelseskildringar också kan tolkas som en berättelse om livet och människan?

Känner du som präst igen de frågor som Uppsalaborna ställer i det här numret av Hopp?

– Ja, det gör jag, men många av frågorna här är lite mer ingående än de som jag brukar få. Jag tror att många gamla föreställningar och fördomar om kyrkan och tron lever kvar bland människor och att de ofta färgar frågorna som ställs. Frågan som ställs utifrån längtan kommer ofta lite senare, kanske när man fått kontakt via en mer kritisk fråga.

– Jag som präst vill heller inte alltid ge svar utan kanske snarare ha ett samtal. Inte minst i själavårdssituationer handlar det mer om att lyssna och hjälpas åt.

* **Evangelium:** grekiska för "goda nyheter" eller "glatt budskap". Används som samlingsbegrepp för kristendomens trosinnehåll och är en litterär genre som omfattar bland annat Matteus, Markus, Lukas och Johannes evangelier i Nya Testamentet.

För många svenskar är tro som försant- hållande idag något främmande. Istället söker de mening och tillit i kultur, natur och tystnad. Men där finns det också en koppling till den ursprungliga kristendomen och dess ömt vårdade hemlighet och mysterium. Det menar David Thurfjell, professor i religionsvetenskap vid Södertörns högskola och uppmärksammas författare.

När svenskar idag tänker på ordet tro gör de flesta en koppling till försanthållande av dogmer, som de själva har svårt att tro på. Det tycker David Thurfjell sig se efter att ha analyserat de 100 djupintervjuer som han och kollegan Ann af Burén har gjort och som hans bok *Det gudlösa folket* delvis bygger på. Tro har i mångas ögon blivit något mycket snävare än den tidigare har varit, trots att många inom kyrkan arbetar för att tron ska uppfattas mer som grundläggande tillit än som att tro på rätt sätt.

I intervjuerna träder samtidigt en öppenhet inför tillvaron och dess djupdimensioner fram. Det finns en längtan efter något utöver det vardagliga, där man inte sitter fast i en naturvetenskaplig världsbild. En vanlig tankefigur i intervjuerna är också att det finns en högre mening och att allt händer av en orsak – att det finns en välvilja i universum.

– Det är väl en trösterik tanke att vi inte bara är utkastade i en grym värld, utan att det finns någonting. Det kan vi kanske kalla en sorts tillit, säger David.

Rörelse ut från kyrkorna

Kyrkan kan sägas ha haft ett existentiellt berättelsemonopol, där Bibelns människor och de kristna riterna och begreppen gav en kanal för människors känslor och tankar och triggade djupdimensionen inom dem.

– Men idag fungerar det kristna språket för de flesta inte längre som nyckel till hjärtat. Samtidigt har konsten, musiken, poesin, filmerna och alla de andra kulturella uttrycken expanderat enormt, säger David.

En annan rörelse som han tycker sig se är den från inomhus till utomhus. Under en lång period av vår historia har människor uppfattat det heligas främsta plats som längst inne i stenkyrkan mitt i byn. Men rörelsen har sedan gått därifrån och ut i skogen eller ut på fjället. Där tycker människor sig idag få kon-

DEN DELADE HEMLIGHETEN ÄR KRISTEN TRO SÖNDERPRATAD?

Text Jonas Lindberg Foto Mikael M Johansson

takt med något och det är typiskt för de historierna att de inte har något språk.

– Många människor har en tillitslängtan och en erfarenhet av transcendens, men de kan inte tro på de kristna dogmerna på det sätt som de tänker att dessa kräver och då finns det inte så mycket annat att göra än att tystna. Att inte artikulera exakt vad upplevelsen handlar om blir en sorts strategi för att skydda den, säger David.

Det som bara låter sig viskas

Det finns saker i livet som bara låter sig viskas fram som en hemlighet till en nära vän i natten. Den kan vara den allra djupaste kärleken till de närmaste, de riktiga stororden. Här ser David också en parallell till hur kristendomen växte fram för snart 2 000 år sedan bland slavkvinnor som möttes i gryningen i hemlighet och viskade att döden är besegrad.

– På ett sätt är det kanske inte så långt ifrån hur det är idag, spekulerar han. Vi har kanske pratat sönder kristendomen i tvåtusen år. Det som kan finnas kvar är en delad hemlighet.

ALLA KAN MER ÄN DE TROR

Text Karin Alfredsson **Foto** Anders Tukler

– Min pappa var den förste i sin släkt som tog studenten, det var 1943. När han skulle springa ut från Sundsvalls läroverk, med lysande betyg, hejdades han av lärarna. De skulle skriva in "faderns yrke" och trodde inte det kunde vara sant. Min farfars yrke var masugnsarbetare. Pappa fick gå ut bakvägen, för säkerhets skull.

– Det har lärt mig att alla inte har samma förutsättningar.

Mottot för Maria Mattson Mähls företag är "Alla har en plats på arbetsmarknaden". Hennes pappa, och farfar, ler i sin himmel.

Efter studier i personaladministration, sociologi och företagsekonomi vid Uppsala universitet har Maria bl a arbetat inom IT-branschen, varit bokförläggare och dessutom varit politiskt aktiv. Men så, i september 2011, fick Maria ett telefonsamtal som förändrade allt. Det var Karolina Jerner, en före detta kollega på det företag som Maria lämnat för ett år sedan som ringde. Karolina tänkte söka nytt jobb och ville använda Maria som referens. Men vilket jobb skulle hon söka? Hon ville arbeta med vuxenutbildning men alla företag ägdes av riskkapitalister och drevs för att skapa största möjliga vinst.

– Vi startar eget, hörde Maria sig själv föreslå.

– Ja, det gör vi! svarade Karolina, och på den vägen är det.

Företaget AlphaCE med 11 anställda "föddes" den 1 februari 2012. Idag har man över 400 anställda i 10 regioner och har av Arbetsförmedlingen utsetts till den privata aktör som är bäst på att få ut folk i jobb ("I snitt 40 i veckan, vi mäter varje fredag kl 15.00"). Maria är företagets VD, hon bor i Uppsala och reser fem dagar i veckan mellan 50 verksamhetsorter. Är inte det jobbigt?

– Det blir en livsstil och jag tror jag skulle må dåligt av att parkera på samma parkeringsficka varje dag. Arbetsökande kommer via arbetsförmedlingar och

kommuner och där erbjuds de utbildning och matchning för att så fort som möjligt komma ut på arbetsmarknaden. Svenska För Invandrare (SFI) är viktigt, men inte viktigast. Maria är inte särskilt oroad över att många avbryter SFI.

– Det finns många skäl. Man kan få barn, eller bli sjuk, eller få ett jobb. Det finns många jobb där man inte behöver vara bra på svenska. Man kan lära sig på jobbet.

Drivkraften är att hjälpa

Över huvud taget tycker hon att arbetsmarknadspolitiken i Sverige är stelbent och regelstyrd.

– Det kan vara viktigare att ha ett avgångsbetyg från SFI än att ha ett arbete.

Marias företag är privat och finns i välfärdssektorn.

Vad säger du om debatten om vinster i välfärden?

– Den är så sorglig. Vår drivkraft är att hjälpa människor. Det är inte vårt fel att politikerna öppnade branschen för riskkapitalister utan att ställa krav på till exempel klasstorlek och resultat.

Själva definitionen av ett "jobb" vill hon också omformulera:

– Vi tänker oss gärna heltidsanställningar som kräver akademiska meriter. Den arbetsmarknaden är begränsad och växer inte. Det som växer är

servicesektorn. Allt fler företag inser att de behöver någon som torkar av och dukar bord – utan att vara kockutbildad. Man kan diska på en restaurang på förmiddagarna och gå på SFI på eftermiddagarna. Lokalvårdare behövs överallt.

– Många av de här jobben är svenskar inte intresserade av, men de är viktiga. Vi måste sluta gradera jobb i bättre och sämre.

Tar reda på vad människor kan

Nya branscher föds hela tiden, där sådant som människor sett som hobbyverksamhet kan bli betalda arbeten. Tecknar du fint? Tatuering är ett bristyrke. Gillar du djur? Nya hunddagis öppnas varje dag. Tränar du gärna? Kanske kan du bli personlig tränare. Det finns jobb, för ”alla har en plats på arbetsmarknaden”.

– Vi har små klasser, aldrig mer än fem elever på varje lärare och inga klasser med mer än 20 elever. Därför hinner vi lära känna alla och ta reda på vad de kan. Alla kan mer än de tror.

Rosanna från Peru är ett exempel. Hon gick på SFI i Malmö och tyckte svenskan var jättesvår. Hon hade kommit till Sverige med sin man som arbetade och trivdes. Barnen tyckte också om Sverige. Men Rosanna, som varit journalist i Peru, trodde aldrig hon skulle kunna få ett jobb.

En dag kom hon till SFI med en gåva till sin lärare: en kaka i form av en dekorerad dalahäst. Rosanna hade alltid älskat att baka. Läraren blev eld och lågor. Kakorna var fantastiska och borde gå att sälja. Läraren tog med Rosanna och kakorna till en bagare som på stående fot beställde 800 kakor. Under eftermiddagen hjälpte man Rosanna att starta ett handelsbolag och sedan fick hon skynda sig hem för att baka 800 hästkakor. Hon är nu framgångsrik kafföretagare.

Och killen som ägnade dagar, eller nätter, åt att spela dataspel är numera anställd som betatestare, dvs kontrollant av buggar i nya spel.

Alla kan göra något

– Alla kan inte bli civilingenjörer eller sjuksköterskor, men alla kan göra något. De flesta av dem vi arbetar med har aldrig haft ett jobb, de befinner sig längst bort från arbetsmarknaden. Så fort de kommit in blir allt enklare. Att söka nytt jobb går bättre när man redan har ett.

– Ofta kan arbetsgivare nöja sig med någon som inte lever upp till alla krav, när vi förklarar det för

dem. Ett exempel är ett företag som söker en utbildad programmerare som kan engelska, arabiska och svenska. Bland våra arbetsökande finns en som kan engelska och arabiska men precis börjat sitt SFI. Om arbetsgivaren kan få bidrag upp till 80 procent av personens lön – kan det då inte vara värt att låta programmeraren lära sig svenska på jobbet?

Maria tycker inte att man ska sänka lönerna för ”enkla” jobb.

– Alla människor har rätt att kunna leva på sin lön, och redan idag finns mängder av bidrag som gör att personer med t ex mindre handikapp kan anställas till en mycket låg kostnad för arbetsgivaren.

Hjälp med kontakter

En viktig personalgrupp på företaget är säljarna som raggat jobb. På varje verksamhetsort har de kontakt med 300–700 arbetsgivare och besöker dem regelbundet. Bakgrunden är att 8 av 10 jobb aldrig kommer ut på den öppna arbetsmarknaden utan tillsätts via kontakter.

– Om pappa och mamma är arbetslösa och du själv suttit i fängelse kan det vara svårt med kontakter...

Säljaren blir den arbetsökandes kontakt. Om säljaren får veta att det lokala möbelföretaget behöver två sömmerskor kan hen springa in i de olika klasserna och fråga: ”Någon som är sömmerska?” Inom några dagar kan anställningen vara ett faktum, även om sömmerskan inte har slutfört SFI.

– Att kunna svenska är nyckeln för att komma in i det svenska samhället, det är sant. Det krävs inte alltid för att få ett jobb, men för att kunna läsa på skyltar, ta till sig information, hjälpa barnen med läxor... Men svenska kan man lära sig på många olika sätt. Många lär sig bättre om de får röra på sig samtidigt, gå i skogen till exempel. Det finns en naiv syn på klassrumsundervisning.

ATT VARA SÅ GOD MAN BARA KAN

Text Karin Andersson Lundkvist **Foto** Anders Tukler

ERIK HAGBERG JAGAR HUNDRADELAR MEN GER AV SIN TID

Han har en tro på sig själv, han vet att han har vad som krävs och 9,99 är ett av målen. Möt Erik Hagberg, en av Sveriges mest lovande friidrottare som är övertygad om att han kan bli förste svensk som springer 100 meter under tio sekunder. Men han är också en person som har en tydlig bild av hur han vill vara som människa, att vara öppen och hjälpa andra utan att alltid förvänta sig något tillbaka.

– Jag vet att jag har alla ingredienserna för att bli riktigt bra. Kropp och psyke. Det är som att lägga ett pussel där det gäller att hitta de perfekta bitarna. Jag är perfektionist när det gäller det jag vill mycket, som löpningen. Om jag inte är så bra på något beror det på att jag inte vill tillräckligt, säger Erik.

För att bli bäst måste man ha en stark tro på sig själv men också enorm drivkraft och ett starkt fokus. Erik fokuserar på sin träning och sina resultat. Samtidigt vet han att han är privilegierad jämfört med många andra talanger. Att ge av sin tid för andra är ett sätt att betala tillbaka.

– Jag har fått chansen att göra det jag älskar. För många människor handlar livet om att få mat på bordet och det finns ingen tid eller möjlighet att göra saker bara för att man tycker att det är roligt. Jag vill inte kasta bort mina chanser utan ser det som min skyldighet att göra det bästa av det nu när jag faktiskt kan, och idrottskarriären är dessutom en relativt kort tid av mitt liv, konstaterar han.

– Det är roligt med friidrott och det är kul att vara med på mästerskap där många, kanske miljoner människor tittar. I det ögonblicket ska allt sitta och jag får en kick som jag inte har upplevt på något annat sätt. Allt jag har tränat för betalar sig då. Jag har redan kommit långt men jag har också mycket kvar att utveckla. Just nu är mitt personliga rekord 10.42, vilket också är det svenska juniorrekordet, men jag lär mig mer och mer om hur just min kropp fungerar.

Hur behålla tron på sig själv?

En tuff läroprocess om den egna kroppen har varit hans skador. Trots att Erik bara är 21 år har han varit skadedrabbad flera gånger. Den senaste höll honom borta från tävlingsarenorna i mer än 650 dagar. Hur klarar man av att behålla tron på sig själv, att man ska komma tillbaka och dessutom bli ännu bättre?

– Det finns stunder då det har varit riktigt tufft, när snabba lopp och mästerskap har känts som de varit ljusår bort. Men då gäller det bara att hitta tryggheten i sig själv och sin satsning och fokusera på att göra det bästa man kan, med det man har i den situationen man är i. Det har varit olika typer av skador hela tiden och jag har lärt mig något nytt varje gång om mig själv både psykiskt och fysiskt. Allt man är med om kan man lära sig något av. Träningen är bara en liten del av allt. Jag tränar ungefär två timmar per dygn. De resterande 22 timmarna är minst lika viktiga. Det finns många pusselbitar i mitt

pussel. Sen är det väldigt viktigt att ha fullt fokus på det jag gör. Varje träningspass vet jag exakt vad jag ska göra och vad jag ska träna på, säger Erik.

För honom handlar det om att lära känna sig själv på alla plan och han har en metod för hur han ska göra. Erik berättar om en vardag med näst intill militärisk disciplin. Allt han gör under dygnet är viktiga delar i hans träning och han vill göra allt rätt.

– Jag vet hur jag ska äta och vad som är bra kost för mig. Om jag ska lära mig något nytt eller skaffa en ny vana brukar jag först göra det väldigt intensivt och strikt i ungefär två månader och efter det så går det av sig självt och jag fokuserar på nästa bit eller nästa vana. Målet är att alla olika delar ska vara inövade så att jag inte behöver lägga för mycket energi på vad jag gör och istället gå mer på automatik, resonerar Erik.

Del av två kulturer

Han återkommer ofta till vikten av att ha kropp och psyke i balans.

– Den mentala delen kan jag hantera. Jag pressar inte bort de destruktiva tankarna utan jag argumenterar ner dem och sen får de passera. Det handlar om att acceptera situationen och inte gräma sig. Ta lärdom istället. Jag reflekterar mycket och vill alltid förstå vad som händer, säger han.

Med en svensk pappa och en mamma från Burkina Faso i Västra Afrika är Erik en del av två kulturer och han har fått lite andra perspektiv än många andra ungdomar i Sverige. Han uppskattar saker som vi annars tar för givet: att ha rinnande vatten inomhus, att kunna äta sig mätt.

Vill hjälpa till

Erik har hälsat på sin släkt i Burkina Faso många gånger och säger att det är därifrån hans positiva livssyn kommer. Att ha rötter i ett annat land med andra förutsättningar har också inneburit att Erik vill hjälpa till där han kan. Han deltog i ett välgörenhetslopp som arrangerades av Valsätrakyrkan men eftersom han inte springer längre distanser, hittade de på en annan variant.

– Vi lät personer springa 100 meter mot mig och sedan fick de satsa pengar på hur snabbt jag kunde springa. Vi fick in drygt 11 000 kronor som gick till en skola i Burma. Jag hjälper även till att samla in pengar till en skola för föräldralösa barn i Burkina Faso, det är så nära för mig och därför känns det viktigt, säger han.

Erik har en klar bild över hur han vill vara som människa. För honom är det viktigt att vara öppen och hjälpa andra utan att alltid förvänta sig något tillbaka.

– Man ska inte vara girig med snällhet. Jag utgår ifrån att jag ska vara en så god människa jag bara kan. Jag är omgiven av människor som alltid finns där för mig, samtidigt vet jag att jag själv kan kämpa mig tillbaka. Man är mycket starkare än man tror, det har jag lärt mig när jag har varit skadad. Det som gäller i friidrotten gäller även som en livsfilosofi i övriga livet, säger han.

Musik är en annan pusselbit i Eriks liv och den har hjälpt honom mycket i idrotten. Han spelar gitarr och piano och kan glömma tid och rum när han spelar.

– Jag kan hitta samma flyt i att spela som när jag springer, säger han.

Kombinera idrotten med studier

Idag andas och lever Erik friidrott, men idrottskarriären är en liten del av ett helt liv och jag undrar om han har tänkt något på vad som ska hända när han har lagt löparskorna på hyllan.

– Jag vet inte hur mycket av friidrotten som kommer att vara en del av mitt liv då. Jag tycker att det är kul att hjälpa andra men just nu känns det inte som att jag vill bli tränare. Jag skulle vilja forska inom farmakologi, jag behöver något annat att bli besatt av och då tror jag att forskningen kan vara bra.

Han säger att han är nyfiken och hela tiden vill lära sig nya saker. I höst ska han kombinera idrotten med universitetsstudier och han vill läsa ämnen som är kopplat till hjärnan eller kroppen för att ännu bättre förstå hur allt hänger ihop. Kanske det blir ytterligare en viktig bit i hans pussel för att bli den förste svensk att springa 100 m under tio sekunder.

Man är mycket starkare än man tror, det har jag lärt mig när jag har varit skadad. Det som gäller i friidrotten gäller även som en livsfilosofi i övriga livet.

VÄG OCH MÄTTRON DEN SOM KAN

OM ATT RÄCKA UT SIN HAND
OCH TA EMOT EN ANNANS

Text Mattias Lönnebo **Illustration** Lars-Erik Elebjörk

Jag kan aldrig glömma när jag som sexåring lekte på en lekplats i Uppsala. Där träffade jag en liten kille med afrikanskt ursprung. Han var den första mörkhyade person jag sett på så nära håll. Vi hade roligt tillsammans, men det blev snart problem. Mina vänner ville inte leka med honom på grund av hans hudfärg.

Jag blev arg.

Varför reagerade de så där? Kunde de inte se att han var som vi? Jag fortsatte att leka med honom, men han hade blivit ledsen och gick snart därifrån. Jag såg honom aldrig mer, tyvärr. Kanske undvek han att komma tillbaka eftersom han mött de andra barnens förakt?

Jag var kristen redan som barn, det var naturligt för mig. Men jag blev ständigt ifrågasatt för min tro. 1970-talet levde i efterdyningarna av Hedeniusdebatten, om att religion var ett passerat stadium. Förnuft och vetenskap var det som gällde – och förnuftig kunde man ju inte vara om man trodde på Gud, eftersom Gud inte kan bevisas, vägas och mätas. På sätt och vis kunde jag som kristet barn i en sekulär miljö lite grand känna igen mig i min mörkhyade kompis situation. Mitt läge var naturligtvis oerhört mycket bättre, för jag mötte inte ifrågasättandet förrän jag öppnade munnen och avslöjade att jag var kristen. Men för den som hade afrikanskt ursprung gick det inte att dölja, och det förakt han fick möta var mycket värre. Jag fick ju ändå vara med i leken även om man tyckte att jag var udda.

Det här har lärt mig att en av trons viktigaste gåvor är att se min broder och syster som medmänniskor, inte värdera dem efter hur de ser ut, eller varifrån de kommer. Det pågår ett ständigt inre samtal i mitt hjärta med Jesus Kristus, han som vill hjälpa mig att se klart och inte döma. Ofta snubblar och misslyckas jag, men Kristus reser mig upp igen och livet går vidare.

Hjärtats samtal, ofta utan ord, kan forma en människa allt mer efter Guds vilja, som är kärlek och inget annat än kärlek. För majoriteten av alla kristna finns heller ingen som helst motsats mellan tro och vetande. Vi står frågande inför det som radikala ateister påstår om oss. Tro är gemenskap och värme. Tron

växer i våra hjärtan. Tro är att räcka ut handen till vår medmänniska och söka försoning. Tro är också tvivel, men ett tvivel som söker svar. Varsågod – väg och mät detta, den som kan!

Kristen kultur genomsyrar det svenska samhället samtidigt som religiös tro är tabubelagt och något som människor bör hålla för sig själva enligt den rådande sekulära normen. Det finns en rädsla för fanatism och extremism. Det finns, eller snarare fanns, en tro på att vetenskapen skulle lösa alla problem, och att allt det våra förfäder höll heligt var gammalt och dammigt och skulle rensas ut. Det fanns en utvecklingsoptimism. Den är bruten nu, och många börjar förlora hoppet. Världen tränger sig på med krig, miljöförstöring och terrorism. Hotbilder målas upp.

Ändå sträcker Kristus ut sin hand och säger: ”Följ mig. För Gud är allting möjligt.”

Att tro är också att ta emot den utsträckta handen utan att ha alla svar, men att låta sig fyllas av kärlek. Att snubbla, men att resa sig igen och med Guds hjälp möta min medmänniska.

Jag återvänder till lekplatsen. Klätterställningens skugga bildar korsmonster i sanden. Det var kanske dig jag mötte den där gången? Tack för att du ville vara min vän och för att jag fick lära känna dig, vem du än är.

Mer om tro – och om sökande tvivel – i Bibeln:

Jesus och den romerske officeren, Matteusevangeliet 8:5–13

Sackaios möter Jesus, Lukasevangeliet 19:1–10

Kvinnan vid Sykars brunn, Johannesevangeliet 4:1–42

Petrus försöker gå på vattnet, Matteusevangeliet 14:22–33

Tomas som tvivlade, Johannesevangeliet 20:19–29

EN KYRKA I MAMMONS TEMPEL?

Text och foto

Mårten Löfgren

– Nej! Svenska kyrkan finns inte i gallerian i Gränbystaden för att moralisera. Det är inte kyrkans roll, slår prästen Ami Mattsson Dahlblom fast med eftertryck. Gallerian i Gränbystaden är så mycket mer än kommers. Här samlas många av oss för att handla men också för att fika och umgås.

Hopp träffar Ami Mattsson Dahlblom på Café Ovan där som ligger i luftiga lokaler på plan 3 i gallerian i Gränbystaden. Här har man en vid utsikt ut mot Fyrislundsgatans långa sträckning bort mot Årsta och gårderna fram till Vaksala kyrka. Här finns inte bara ett kafé utan också stora samlingslokaler. Lokaler som varje vecka används för allehanda aktiviteter som meditation, Språkcafé där vi tränar svenska, musik- och lyrikstunder med mera. Men varför finns Svenska kyrkan i Gränbystadens galleria egentligen? Är det inte väl populistiskt att finnas där mitt i ett modernt köpcentrum, en slags fåfång anpassning till det moderna samhället? Ska inte kyrkan framför allt finnas i ett traditionellt församlingshem med folkhemssoffor eller i den medeltida stenkyrkan?

Nära på oväntad plats

– Min övertygelse är att om det finns en Gud som Jesus gestaltat – och det tror jag att det gör – så finns denna Gud överallt, berättar Ami Mattsson Dahlblom. Överallt där människor finns vill Gud också vara, som till exempel i Gränbystaden. Svenska kyrkan är inte en garant för att denna Gud ska dyka upp, men tillsammans kan vi vara en påminnelse om Guds existens. När man far fram här i vardagsstressen så kan de större sammanhangen med relationer, privatekonomi och olika vägval pocka på, mitt i allt annat. Då kan det vara skönt att någon från kyrkan plötsligt finns nära. Om vi som representanter för kyrkan är tillgängliga på oväntade ställen kan vi lättare fånga upp de impulser som rör allas våra djupnivåer i vardagen. I Svenska kyrkans lokaler på plan 3 finns även plats att hämta andan och bara vila en stund utan köptvång.

Och det är så det fungerar. Människor söker sig spontant till Svenska kyrkan i Gränbystaden och frågar inte sällan efter någon att samtala enskilt med. Ami är en präst som ger ett öppet intryck och hon verkar gilla att möta nya människor.

– Folk brukar sticka in huvudet och säga ”jag har hört att det finns en präst här, har du tid?”, berättar Ami. Även om jag står mitt uppe i något annat vill jag omedelbart ta mig tid, för det är nu den här medmänniskan tagit chansen. Om någon frågar efter ett samtal med mig får de alltid en kortare stund först. Sen händer det ofta att vi avtalar tid om en längre pratstund vid ett senare tillfälle.

Vad vill människor prata med dig om?

– De vill prata om det som är på insidan, om det som har en annan slags tyngd jämfört med de vardagliga plikterna. Alla människor har ett behov av kalorier och näring för att överleva, och vår inre människa har också sina behov. En annan slags

hunger inuti. Ibland behöver vi alla prata med någon utanför familjen. Att jag och min kollega Gunilla Svanström finns lättillgängliga här i Gränbystaden gör det möjligt för oss att tillsammans kunna bidra till lindring av någons inre oro ganska snabbt

När någon vill tala med henne i enrum hoppas Ami att som kristen medmänniska och präst få bidra till ny inspiration att agera på ett nytt sätt:

– Ibland behöver vi människor bara bli bekräftade. När det faktiskt finns någon där mitt emot en som har tid kan det frigöra nya perspektiv. Jag har märkt att många fler spontant söker någon från kyrkan här, jämfört med när jag satt bakom en låst dörr på en församlingsexpedition. Det är många som bara griper tillfället i flykten.

Var rädd om insidan

Genom Sveriges historia har tidpunkten för stora marknader ofta sammanfallit med stora kyrkliga högtider. I samband med dessa har knallarna kom-

mit till kyrkbacken, folk har döpt sina barn, alla har skvallrat om det senaste med gamla bekanta. När Östra Aros, det som skulle bli det moderna Uppsala, blev viktig som handelsplats bestämdes det att Uppsala domkyrka skulle flytta från Gamla Uppsala till dagens plats för domkyrkan. Kommers och kyrka har alltså ofta följts åt. Och kommersen har alltid handlat om det sociala också. Där människor är vill Gud också vara.

– Gud söker oss ständigt och vill att vi ska vara rädda om det som vi har på insidan, avslutar Ami. Vi är stressade, det blir mycket intryck och stimuli en vanlig dag. Här på plan tre finns sammanlagt sex hyresgäster som alla har gemensam omsorg för nästan hela människans kropp och själ; gym, frisör, spa, hälsovård, tandläkare och Svenska kyrkan. Ta dig tid att åka rulltrappan eller hissen ända upp – vi ses!

Mammon kommer ursprungligen från arameiskan och betyder där "rikedom". I hebreiskan används mammon i betydelsen "pengar". Begreppet används av Jesus i bergspredikan som en avgud: "Ni kan inte tjäna både Gud och mammon" (Matt 6:24)

Musik

MUSIKEN EN HJÄLP ATT BLICKA INÅT

Text Sanna Arbman Hansing Foto Fotolia

Snett framför mig i publikhavet står ett äldre par med likadana frisyrier och jeansjackor. När Håkan Hellström spelar en av alla sina vackra låtar om kärlek för en av dem diskret ner handen i den andres bakficka och de tittar på varandra som om musiken gjort dem nykära. Själv står jag mitt i ett kompisgäng som inte setts på länge men nu gör låtarna som vi brukade dansa till i gymnasiet oss fruktansvärt nostalgiska. Vi hoppar i ring som om vi vunnit ett mästerskap.

Mitt i publikhavet fascinerar jag över musikens förmåga att förstärka känslor. Vad är det med tonerna och melodierna som får jeansjackeparet att återupptäcka sin kärlek och mitt kompisgäng att hitta tillbaka till en sedan länge förlorad känsla av gemenskap?

Du har säkert också varit så inne i musiken att du vet hur det känns när varje gitarrackord ger resonans på ens inre känsloträngar, när pulserande slag på basstrumman får ens hjärta att slå hårdare än någonsin tidigare.

Jag tror att vi behöver musiken för att öppna våra inre känslkanaler. Själv gråter jag sällan när jag får veta att någon i min närhet avlidit och när svartklädda människor glider ner i kyrkbänkarna är mina kinder fortfarande torra. Men när orgeln spelar de första tonerna till "Härlig är jorden" går det inte längre.

För några år sedan bestämde jag och min dåvarande pojkvän att vi skulle göra slut. De första dagarna fyllde jag min tid med tentaplugg och kompisgäng men när helgen kom skulle vi se den skånska soul-sångaren Albin Gromer på Smålands nation. Jag höll ihop hela konserten, ända fram till en långsam låt på slutet då han repeterade textraden: "Vi har försökt så många gånger nu, gått om varandra så många gånger nu. Jag tror att det är dags att säga god natt och somna om". Om man tittar noga på mingelbilderna från den kvällen hittar man en rödgråten tjej mitt i det leende publikhavet.

Musik kan verkligen vara drabbande och förstärka känslor som kärlek, gemenskap och sorg. Det måste vara samma sak med tro, för när jag frågar mina konfirmander var de känner Gud tydligast svarar många att det är i musiken. Kanske kommer tron till dem i musiken för att de lugnande tonerna hjälper dem att vända blicken inåt – bort från vardagsbruset. Först när de sitter på kapellets träbänkar och lyssnar på gregorianska sånger finner de ro till att reflektera över saker som tro och gudsnärvaro. Att fundera över sin egen gudstro är ju kanske ingenting man gör vid tuggummihyllan i matbutiken utan man kan behöva dra sig undan och ta hjälp av musiken för att hitta ro att tänka långsamt och färdigt.

Jag är så tacksam över att musiken finns alla de stunder jag själv inte kan tolka mina egna upplevelser och känslor. Uppenbarligen är det först under "Härlig är jorden" som jag förstår min egen sorg över någon som dött. Jeansjackeparet behöver Håkans "Nu kan du få mig så lätt" för att förstå hur mycket de betyder för varandra och det måste till en lugn musikstund i kapellet för att konfirmanderna ska kunna växa och utvecklas i sin tro.

ENLIGT MIG

Text Ulrika Knutson, journalist och föreläsare

Foto Tomas Lundin /UNT

Att tro är inte så lätt.

Den franske tonsättaren Erik Satie hade en intressant relation till Gud. Så här skrev han 1899:

”Varför bråka med Gud? Han är lika olycklig som vi; sedan hans stackars son dog har han inte lust med någonting och sitter bara och petar i maten. Jag undrar om han i detta ögonblick ens skulle vilja sända sin brorson till jorden! Mänskligheten har fått honom att sluta upp med att skicka ut sina familjemedlemmar på resor. Lämna honom i fred, mina vänner.”

Jag tycker att det där är en mycket rolig text, och på samma gång djupt allvarlig.

Vi bråkar ju ofta med Gud, vare sig vi har tro eller ej. Alla stör vi Gud och kräver saker av honom hela tiden.

Troende i alla religioner kräver att han ska förlåta vilka synder som helst. Troende vill också ha medhåll, och belöning för gott uppförande. Även ateister

kräver en massa. De pekar finger åt Gud, och vill att han ska gå på vattnet till deras förnöjelse, eller trollo fram kaniner ur hatten. Och fast han inte ens existerar ska han tydligen skämmas för allt ont som folk har ställt till med i hans namn genom historien. Tycker ateisterna.

Själv vet jag inte om jag tror på Gud. Många gånger önskar jag att jag kunde göra det, men det är som sagt inte så lätt. I min egen generation, född i slutet av femtiotalet, är vi många som har tagit Satie på orden.

Vi har lämnat Gud i fred, och sökt andra kategorier, mer eller mindre hållbara, att tro på. Så plötsligt i medelåldern, denna livets andra pubertet, står frågorna från den första puberteten levande igen:

Vad är meningen med livet? Vad är kärleken? Var detta allt? Var det inte mer?

Det märkliga är att djupt fromma människor faktiskt har kunnat förmedla en gnutta hopp, också till oss som inte törs, kan eller vill tro riktigt på egen hand. Emilia Fogelklou (1878–1972) till exempel, som var författare, forskare och mystiker. Hon blev Sveriges första kvinnliga teologie kandidat här i Uppsala, för drygt hundra år sedan. Och Sveriges första teologie hedersdoktor. Hon var alltså en bildad kvinna som verkligen trodde på vetenskapen. Också.

Vi brukar ju säga att vår tid är sekulariserad, men det sa man på trettioalet också. Kyrkan tappade mark, Darwin och Freud var inne, med körtlar kunde det mesta förklaras.

Då påpekade Emilia Fogelklou att den ivriga vetenskapen (hon menade nog både biologer, fysiker och teologer) inte riktigt förmått lysa upp ”den sidan som vetter åt ett Liv man sedan uråldriga tider kallar Gud.”

Och så lade hon till:

– Vi människor mäter så gärna ut ”Gud” åt varandra med så små underliga mått.

Det gäller nog oss alla, både troende och ateister.

Och hur gick det för Erik Satie, som inte ville bråka med Gud?

Han dog 1925 och begravdes i Arcueil. Hans sista lugnande ord till Herren löd:

”Ge mig bara tid att klä på mig, så står jag till ert förfogande.”

GÄSTKRÖNIKÖR

Södra staden sjunger

Det sjuder av liv i Gottsunda, Sunnersta och Ulleråker. Varje vecka samlas hundratals körsångare i alla åldrar för musikglädje och gemenskap. Vill du sjunga gospel, pop, barockmusik eller bara vanlig hederlig körsång? Oavsett ålder har vi kören för dig.

Anmälan sker på www.sensus.se/sodrastadensjunger

Drop-in-dop i Gottsunda

Lördag 12 november, i samband med Gottsundadagen, har Gottsunda kyrka drop-in-dop kl 11-14.

Dopklänning finns att låna både för barn och vuxna och kl 14 firas gudstjänst för alla döpta. Efter gudstjänsten blir det fika.

Präst och pedagoger från församlingen finns tillgängliga under hela tiden.

Fokus på Jesus och jämlikhet

Golden är en nystartad mötesplats för dig som är mellan 16 och 21 år.

Varannan vecka träffas vi i Vindhems kyrkan kl 19 för att vara tillsammans med fokus på Jesus, jämlikhet, andlighet, samtal och lovsång.

Mer info: svenskakyrkan.se/uppsala/grupper-for-unga

Sjung med schvung i Eriksbergskyrkan

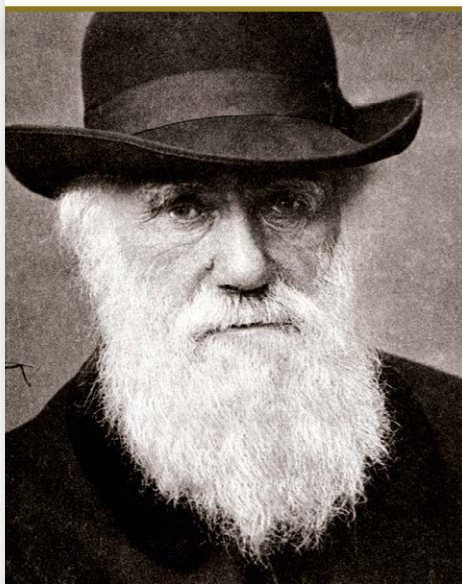
Att sjunga lär vara något som får oss att må bättre, och allt eftersom höstmörkret smyger sig på ges tillfällen till att sjunga tillsammans med andra, bland annat i Eriksbergskyrkan.

Två kvällar under hösten, 28/9 och 23/11, blir det Hela kyrkan sjunger kl 18.30-19.15. Välkända psalmer och visor samt andra sånger står på repertoaren.

Kom och sjung!

svenskakyrkan.se/uppsala/program

Allra senaste veckoprogrammet finner du på vår webbplats.

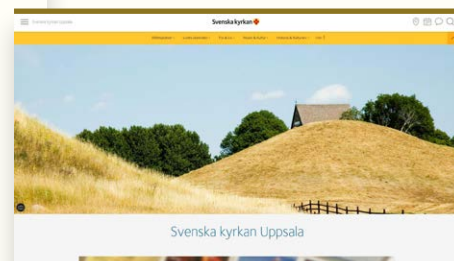

Gud och Darwin

Går evolutionsteorin att förena med tanken om ett gudomligt syfte med jorden och människan?

Möt ärkebiskop Antje Jackelén och Ulf Jonsson, professor i religionsfilosofi vid Newmaninstitutet i ett föredrag där naturvetenskap förenas med andlighet.

Efter föredraget serveras enkelt fika. Torsdag 20 oktober kl 19 i Vaksala kyrkcentrum.

All wwverksamhet

Svenska kyrkan har något för alla åldrar. Mer info:

www.svenskakyrkan.se/uppsala

Gothic Impressions

Rockkören DUM blandar och ger under temat Gothic Impressions den 1 oktober kl 19 i Uppsala domkyrka.

Klaviaturspelande musikern Pär Lindh medverkar och förutom låtar ur hans repertoar framförs verk av bland andra J S Bach, Depeche Mode, Queen, Meat Loaf och The Cure.

Biljetter: www.ticketmaster.se

Spansk hetta i höstmörkret

Kura skymning med tapas och spansk gitarr när gitarristen Anders Emtell bjuder in till musikcafé torsdag 13 oktober i Årstakyrkan.

Klockan 18 finns det möjlighet att delta i Kvällsmässan i kyrkorummet och därefter serveras soppa, smörgås, kaffe och liten kaka (40 kr).

AKTU ELLT

Nallecafé med musik

Torsdag 6 okt kl 10.30 sjunger vi och rör oss till favoritbarnsånger med ledarna Matilda Oldeberg och Fredrik Bråkenhielm.

För alla barn 0-7 år i vuxens sällskap.

Välkommen till Svenska kyrkan Gränbystaden, plan 3 i gallerian.

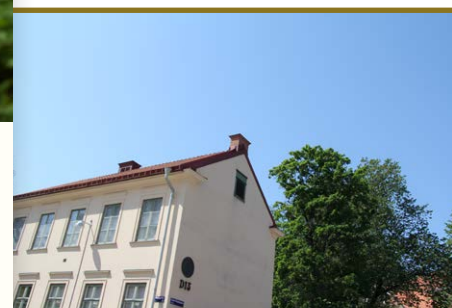
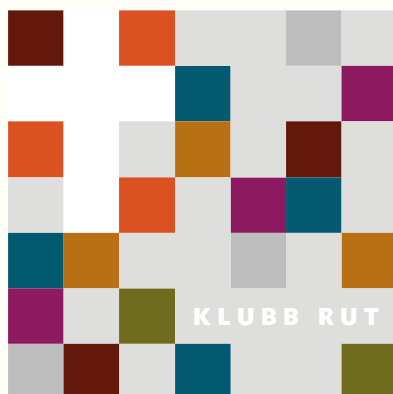

Syster Karin gästar Klubb Rut

Är du ung vuxen, 19 år eller äldre är du välkommen till mötesplatsen Klubb Rut på Grand, Trädgårdsgatan, tre söndagar i höst; 25 september får vi besök av ingen mindre än Syster Karin.

Öppet kl 15-18 och fika hela eftermiddagen.

Mer info och senaste nytt: www.facebook.com/klubbrut

Missa inte D13

Gemensamt storchäng för ungdomar en gång i månaden på Drottninggatan 13 (vid Café Genomfarten).

Mer info: www.svenskakyrkan.se/uppsala/grupper-for-unga

Nästa nummer av Hopp ute 21 december

VAR MED OCH FÖRÄNDRA FRAMTIDEN FÖR MÄNNISKOR SOM LEVER I UTSATTHET!

Svenska kyrkans internationella arbete jobbar för att utrota fattigdom och orättvisor genom att stärka människor och deras kamp för mat, försörjning, trygghet, utbildning och hälsa.

Tillsammans gör vi skillnad!

GE EN GÅVA!
PG 90 01 22-3
BG 900-1223

svenskakyrkan.se/internationelltarbete

Svenska kyrkan
INTERNATIONELLT ARBETE

medlem av
actalliance